

lii annis oppletis. Idque fieri arbitror Legatorum prudentissimorum, Ducumque consilio, ne fortè hostis nunc potentissimus Castra invaderet, priusquam dispositi per præsidia Castrorum milites & Oppidanorum copiæ cogentur; sed & enim animo audentissimo Scipionis omnino collatis signis cum Annibale præliari, virtutemque, & animi præstantiam cum fortuna experiri. Illum ne velit fors in amplitudinem regnorum pervenire, an ab ejus imperio declinare. Parte alia Melono anni navilium conjungere, ut nullo pacto ad nostra Castra sine discrimine perveniri possit. Alter Exercitus Annibalis, ductoribus Renato Duce Andegavia, & Colione natione Bergomensi, ad Venetorum Castra facilè pervenirent. Quare aquis undique diffusis, ruptisque ab utroque latere itineribus, crebritudine fossarum, rectâ tantum viâ, unde feruntur ad Castra, commeatus, perveniri potest.

Tertio Kal Octobrias moturus Castra Annibal, omnes Gaudi aditus, & obices effregit, foveas dejectis muris terreis solo adæquavit, & bastitarum alteram deiecit, quam Mirabellam appellabant, et si aquis Navilii amnis esset circumdata, parique modo Montoroni turrim terro muro disiecto, quem inexpugnabilem fecerat, proiterni, dirivique mandavit, & quicquid potuit igne combussit; Scipio autem cum equibus ducentis, totidemque peditibus, quid Annibal faceret diligentissimè scrutabatur, circumque ejus Castra, cautus Imperator agrum omnem percurrabat. Tandem amotis tabernaculis, exustisque tuguriis, & casulis, quas in usum suum milites struxerant, instructis cohortibus, & peditum copiis, præmissisque impedimentis inter Gamera, Prabuinum, & Pavonum profectus, locari Castra mandavit. Parte alia Renatus Princeps, Andegavia Dux, Gamera abiens cum ejus Exercitu pridie nonas Octobrias cum Annibale sese modo salutarunt.

Nonis Octobrius Annibal, constructo ponte super Amella amne, Castra trajicere simulavit; Scipio illi diligenter occurrit, inter Manerbiâ, & Bassanum. Hic acris pugna facta est, in qua ex utroque Exercitu plures equi, & milites cæsi, ac vulnerati sunt. Eo die Alfanellum, Sangervasum, & Bassanum Brixientis agri Oppida ad Annibalis fidem confugerunt, & alia quædam Oppida memoriâ literarum indigna. Tandem apud Bassanum Annibal Castra sua locavit. Scipio autem cum Legatis Manerbiâ discedentes, Porcianum reversi sunt, dimissis pro loci custodia Karolo Gonzaga cum cohortibus decem, & Brunorio cum peditibus octingentis, & equitibus centum. Qui tota nocte instruendis obicibus, & cavandis foveis indusserunt. Postero die fundatis æneis tormentis, oneratisque pluribus lancearum plaustris per milites viritum distribuendarum, Scipio ante lucem cum omni ejus exercitu Manerbiâ reversus est, structisque suis aciebus, & peditum centuriis cum Oppidanorum multitudine, manum cum hoste conferere instruebat. Annibal interea præmissis Renato Duce versus Pontemvicum duxit exercitum, atque id Oppidum obsidione circumfedit. Parte alia Scipio in Virolam Algilam profectus est, nam erat altera, quam veterem appellabant. Quare peditum centuriis munita, Brunorio comite in tentoria sua revertitur, quem Bona cassidata, & ense nudo sequebatur.

Postridie ænea tormenta ab Annibale ad

A muros Pontivici dejiciendos locata sunt. Pro cujus loci custodia itat Petrus Palmerius cum peditibus stipendiariis ferè tricentis, & Oppidanis, qui ex montibus venerant, centum & quinquaginta.

Rebecum ex Cremonensi agro Oppidum trans Olivum amnem, quod distat à Pontevico mille passibus, defecit à Venetis. Bordellanum verò Tibertus, & octo Gallorum cohortes cum magna peditum multitudine oppugnaverunt. Sed vulneratis, cæsisque pluribus expugnare non potuerunt. Postero verò die ad Annibalis fidem confugit Castellum Butanum, & Castellum Muranum, & alia quædam ex Cremonensi agro oppida, quæ superiori tempore ab Annibale defecerant, nunc in Annibalis potestatem devenere. Bastita juxta Urbem Cremonam ad secundum lapidem à Venetis stipendiariis sponte deserta, atque igni consumpta est.

B Brunorius Pavonum Oppidum cum suis tantum peditibus sese expugnatum apud Scipionem gloriabatur. Accepta igitur veniâ ab Imperatore, acceptisque à Scipione tricentis fortasse equitibus, cum aquam profundissimam è foveis educere nocte interveniente non posset, oppugnare Oppidum tentavit; qua in re percussis plures ex suis peditibus, ac cæsi sunt. Reliqui verò è vallo turpiter eieci.

C Tertio decimo Kal. Novembrias Scipio moveri Castra sua, atque in suburbis Manerbiæ locari mandavit. Sed serotatus quid Annibal ageret, mutatâ sententiâ, impedimenta dimissa Castra repetere apud Porcianum imperavit.

D Interea Annibal Pontemvicum, locum, iudicio omnibus inexpugnabilem, milite, rebusque omnibus munitum, Gallorum (ut fama erat) virtute, & auctoritate sua expugnavit, diripuit, & cum maxima utriusque partis cæde igne consumpsit. Rumor erat Gallos propter eorum socios, qui in pugna ceciderant numero quadraginta post victum Oppidum, fævisse in omnes cujusvis ordinis milites, aut sexus, usque ad pueros. Factum sanè inauditum, & crudele in Italicis regionibus. Audi vi Scipionem enarrantem, negligentia Oppidanorum, qui superiorem Oppidi partem defendebant, Oppidum à domesticis militibus Annibalis superatum. Petrus Palmerius, qui utriusque ordinis militibus præerat, captus est. Quinque milites Urbi Ducis, qui eorum virtutem in pugna ostenderant, cæsi sunt.

E Defecit interea è Venetis Lunevoltum; sed cum Annibal Castra moveret, Scipio etiam movit, existimans hostem apud Suncinum, & Urceos-novos Castra locaturum. Ergo acies versus Curricellam direxit, quo impedimenta per rectum iter Balneoli conferrentur, quod tucius fore videbatur; sed cum Annibal eam nocte apud Virolam Castra sua locasset, reflecti impedimenta Scipio, & militiam imperavit. Rursusque apud veterem Porciani stationem sedimus. Eo die Virola, & alia quædam Oppida ab imperio Venetorum defecerunt; Scipio autem hostis visendi cupidus, cum esset apud Oflagam, quod Oppidum fuerat superiori anno igne consumptum, Roderberto de Sancto Severino obviam factus est. Hic datis Imperatorum signis non congruentibus, acerrimè dimicaverunt adeo, ut permulti milites, & equi utrinque sauciarentur; sed interventu Annibalis pugna dirempta est. Erant enim cum Scipione cohortes quinque, pedites ducenti.